

DIVENDRES SANT - 2023

Catedral de Vic, 7-4-2023

OFICI DE LECTURA I LAUDES

Per als cristians el Divendres Sant és un jorn de silenci i de pregària, per a escoltar de nou els relats de la passió i mort del Senyor i per a meditar els esdeveniments salvífics d'aquest dia corprenedor. La mort de Jesús de Natzaret a la creu en el turó del Gòlgota, fora de les muralles de Jerusalem, és un esdeveniment que travessa els segles i arriba al cor de molts. Generació rere generació, molts experimenten —com si es trobessin allí— l'amor misericordiós de Déu, que transforma l'existència del qui es troba amb el crucificat, talment Pau de Tars: *Estic crucificat amb el Crist; visc, però ja no soc jo qui visc, sinó que el Crist viu en mi; i la meua vida d'ara en la carn, la visc per la fe en el Fill de Déu, que em va estimar i es oferir a si mateix per mi* (Ga 2,20).

Ho hem sentit tantes vegades que podríem passar de llarg, sense adonar-nos del fet esfereïdor del divendres més sant de la història: el Fill etern de Déu, el predilecte del Pare, l'estimat en qui l'Omnipotent es complau morí en una creu. Els relats evangèlics són austers —garantia d'autenticitat—: *Jesús, cridant novament amb veu forta, va lliurar l'esperit* (Mt 27,49). *Aleshores Jesús, llançant un gran clam, va expirar* (Mc 15,38). *Jesús, fent un gran clam, digué: «Pare, a les vostres mans encomano el meu esperit!» I, havent dit això, va expirar* (Lc 23,46). *Jesús digué: «Tot s'ha acomplert.» I, inclinant el cap, va lliurar l'esperit* (Jn 19,30). Jesús de Natzaret —ho acabem d'escoltar— mor amb un gran crit o clam que precedeix el seu darrer alè, articulat amb pregària o amb abandonament en la voluntat del Pare.

Sí, realment el Fill de Maria ha mort. A la creu resta el seu cos exànim, silenciós, amb el silenci dels cadàvers. Tot ha passat. El terbolí dels esdeveniments, des de la nit del dijous a Getsemaní, ha arribat a la seva fi. El pecat de deïcidi s'ha perpetrat. El qui és la Paraula resta en silenci i el món continua girant amb les lluites de sempre, alçant la veu els poderosos que imposen la seva paraula amb el domini de la força. Sí, el Verb encarnat de Déu ha mort i el seu silenci s'estén com un oceà immens al llarg dels segles. Solament aquells a qui el Pare ho dona a conèixer són capaços d'escoltar l'eloqüència d'aquest silenci del Senyor mort a la creu.

Un teòleg reflexiona sobre aquest paradoxal silenci de Jesús amb els següents termes: «Tot en Jesús és Paraula. És Paraula fins i tot el seu silenci davant el tribunal dels homes i el seu cos ple de cops i escopinades. Però sobretot és Paraula el silenci que segueix al gran crit. És Paraula el gèlid mutisme del cadàver. En cap altra paraula Déu no és més eloqüent que en aquesta extrema condició de l'home mortal. Per això, si no tinguéssim aquesta Paraula, aquest silenci, aquest misteriosa autoexpressió de Déu, no sabríem que més enllà de la tenebra Déu és Amor; una frase, aquesta, que cap altra religió no ha gosat dir mai» (H.U. von Balthasar).

El silenci de Jesús es troba amb el dolor dels desvalguts de la terra al llarg dels segles que, en paraules de Benet XVI a Auschwitz, l'antic horrorífic camp de concentració nazi, demanen a Déu: «Per què, Senyor, vau romandre en silenci?» I el misteri del dolor i mort del Fill de Déu coincideix amb el dolor i la mort de la humanitat. Solament ens resta a nosaltres el silenci adorador i compassiu envers Jesús i cada persona que sofreix en el seu cos o en el seu esperit. Els cristians són el qui romanen amb Déu en la Passió.

CELEBRACIÓ DE LA PASSIÓ DEL SENYOR

Amb serena reverència acabem d'escoltar el relat de la Passió de nostre Senyor Jesucrist. I el nostre cor sempre resta admirat dels fets que s'hi relaten. La senyoria de Jesús es mostra en cada moment. Ell va a la mort, conscient del que li esdevindrà, però també conscient de la voluntat del Pare i del seu disseny de salvació per a tota la humanitat. En l'evangelí de Joan, la passió de Jesús és una glorificació d'ell, per mitjà del sofriment. En el capítol que precedeix el relat que hem escoltat de la seva passió i mort, llegim: *Jesús, alçant els ulls al cel, digué: «Pare, ha arribat l'hora, glorifiqueu el vostre Fill a fi que el vostre Fill us glorifiqui»* (17,1). Jesús demana ser glorificat; però sap molt bé que aquesta glorificació solament s'obtindrà per mitjà del sofriment.

Nosaltres avui, Divendres Sant, en el misteri de la fe contemplem els sofriments de Crist i la seva glorificació; i això és motiu d'immensa gratitud, perquè sabem que la seva glorificació és també la nostra: per ell, amb ell i en ell participem de la vida divina. No som pas, doncs, uns mers espectadors dels fets ocorreguts fa quasi dos mil anys, sinó que en som coprotagonistes. En el Crist sofrent i glorificat, hi som nosaltres, perquè, com ens ha dit el profeta Isaïes, *el just, amb les penes que ha sofert, ha fet justos els altres, després de prendre damunt seu les culpes d'ells; per això li dono els altres per herència [...], ell que s'ha entregat a la mort i ha estat comptat entre els infidels, quan de fet prenia damunt seu el pecat de tots i intercedia a favor d'ells.*

Us convido, doncs, a endinsar-nos una mica més en un dels moments del relat de la Passió. Em refereixo al moment en què un soldat romà dels qui estaven en el lloc de l'execució de Jesús —escriu Joan textualment— *li donà una llançada al costat i a l'instant en sortí sang i aigua*. Aquest fet és molt important per a l'evangelista, perquè afegeix: *En dona testimoni el qui ho veié*. És el sofriment que denota el fet de la llançada al costat. Sembla que Crist hagi mort molt abans del que s'esperava. Devia ser perquè els sofriments que sofrí en tot el procés judicial, en la tortura i en l'execució foren tan grans, tants els físics com també els morals i espirituals, que Jesús va morir per un paroxisme: una acumulació tan gran de sofriment i desgast que fa que el cos no pugui suportar res més i que es col·lapsi. Les paraules del profeta tornen a ressonar per tal d'ajudar-nos a entrar una mica més en el misteri dels patiments del nostre Salvador: *No teniu ni figura, ni res que es fes admirar, no tenia l'aspecte atractiu, era menyspreat, rebuig entre els homes, home fet al dolor i acostumat a la malaltia, semblant a aquells que ens repugna de mirar, el menyspreàvem i el teníem per no res.*

Sofriment i glorificació estan units en Jesucrist en la seva passió i mort. Per a Joan, que estava al peu de la creu, aquest fet del costat traspassat per la llança del soldat manifesta la glorificació de Jesucrist; no pas perquè, a la manera humana, hi hagués la pompa pròpia dels qui cerquen la glòria humana, sinó perquè en aquest fet es manifesta l'amor immens de Déu a favor de la humanitat. Potser per això Joan és l'únic que en la seva primera carta fa una definició de Déu: *Déu és amor* (4,8); definició que no es troba en cap altre passatge de l'Escriptura. Aquesta és la glorificació de Jesús, en ell tenim la plenitud del coneixement de Déu. I en aquest moment concret de la seva mort i de la llançada del soldat al seu costat es dona la paraula definitiva de Déu a la humanitat. No hi ha cap altra revelació de qui és Déu, de qui som nosaltres, de quin és el camí que hem de recórrer per a poder arribar als dons que el Senyor ens promet, sinó Jesucrist clavat en creu, mort i amb el cor traspassat. Ja pot donar voltes el món i la humanitat amb ell cercant més i més camins per fressar, que fins que no trobi el Crucificat no haurà trobat l'únic que pot associar la set que hi ha en el cor de tota persona humana.

La glorificació de Jesús i la nostra, hem dit, perquè, com hem escoltat, del costat obert de Jesús per la llançada del soldat, *a l'instant en sortí sang i aigua*. El profeta Ezequiel en una de les seves visions va veure com del temple de Jerusalem reconstruït, del seu costat dret, en rajava aigua, formant un riu, a la ribera del qual creixia tota mena de vida. Per a Joan, el cos de Crist és el nou temple, del qual brolla l'aigua i la sang, signes dels sagraments de vida, dels quals participem els cristians. Per mitjà dels sagraments Déu ens fa el do de l'Esperit Sant que brolla del cor traspassat de Jesús, perquè amb aquest do nosaltres puguem tenir la vida de gràcia que ens fa fills de Déu. Aquesta és la nostra glòria més alta: ser fills de Déu en el Fill estimat del Pare, que ens ha rescatat del poder del pecat, de la mort i de l'infern amb el preu de la seva sang, vessada en la seva passió i la seva mort.

Aquesta és la veritable aigua de la vida que pot sadollar el cor de tota persona humana. Avui, Divendres Sant, tornen a ressonar les paraules del profeta Isaïes: *Tots els qui teniu set, veniu cap a l'aigua, i el qui no té forces, que mengi! Veniu, compreu blat sense diners, sense pagar, vi i llet!* (55,1). Per a vosaltres i per a tots els homes i dones, ens diu el Senyor, s'ha obert el meu cor. Que tothom, encara que se senti indigne i pecador, i li costi de resar, que vingui a mi. El Senyor solament ens demana una cosa a canvi: que tinguem fe en ell, perquè així podrem apaivagar la nostra set de veritat, d'amor, de felicitat, de vida per sempre.

Estem en una societat en què molta gent, enmig d'idolatries, materialisme i recerca de plaer fàcil, sense veritat ni amor, tenen necessitat difusa de quelcom nou i diferent, que no s'acabi en l'ego individualista sinó que doni un sentit etern a la vida. Enmig nostre existeix una profunda insatisfacció, que deriva en molts casos en violència, contra un mateix o contra els altres. Un indicatiu clar d'aquesta realitat és una fonda tristesa que, amagada en somriures artificials, impressiona. En el fons, el que hi ha en el cor de tota persona és una nostàlgia de Déu, encara que això costi de verbalitzar. Als cristians se'ns

demana, doncs, una gran fidelitat a Jesús crucificat; ell és la resposta al que cerquen els nostres coetanis. Però solament el podran trobar si nosaltres lluitem a fi que la creu de Crist es transparenti en la nostra manera de viure, de relacionar-nos, de servir, d'estimar, de perdonar. I encara més concretament, si m'ho permeteu: el Senyor necessita molts i sants sacerdots a fi que la gràcia abundosa que brolla de la seva creu pugui vessar-se en el cor dels qui el cerquen, sedejant l'aigua i la sang que brollen del seu cor obert. I ja sabem com arriba aquesta aigua i aquesta sang de Crist: per mitjà dels sagraments de l'Església. A prop de la creu de Jesús estava Maria, la mare de Jesús; i al costat seu hi havia el deixeble estimat, el més jove. Estic segur que Jesús crida joves perquè estiguin a prop d'ell a la creu; joves que, amb cor humil i confiant en el Senyor, escoltin la seva crida per a ser servidors de l'Esperit, a fi es pugui omplir el cor de tantes persones que en un futur immediat cercaran la vida eterna. Que no en quedin orfes per falta de resposta d'aquells que són cridats.

Que santa Maria, la dona forta al peu de la creu, intercedeixi per tots nosaltres, a fi que l'aigua i la sang que brollen del cor de Jesús en aquest Divendres Sant, trobin els nostres cors disposats a rebre'ls per a major glòria de Crist i per a bé de la seva santa Església. Amén.